

Sygnatura akt III Pa 18/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 08 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia – SO Elżbieta Majewska (spr.)**

Sędziowie **SO Jadwiga Świącicka, SO Anna Walczak-Sarnowska**

Protokolant: **sekretarz sądowy Marcin Jamrózka**

po rozpoznaniu w dniu **08 września 2015 r.** w **Koninie**

sprawy z powództwa **I. D. (1) i J. A. (1)**

przeciwko **Szkole Podstawowej im. H. S. w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji **powodów**

od wyroku **Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w **Koninie**

z dnia **14-04-2015r.** sygn. akt **IV P 301/14**

I. Oddala apelację.

II. Zasądza od powodów na rzecz pozwanej kwoty po 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego instancji odwoławczej.

Jadwiga Świącicka Elżbieta Majewska Anna Walczak-Sarnowska

Sygn. akt III Pa 18/15

UZASADNIENIE

Powód J. A. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego Szkoły Podstawowej im. H. S. z/s w S. kwoty 14.793,04 zł, w tym kwoty 13.731,58 zł tytułem zapłaty nieuregulowanego wynagrodzenia za przepracowane przez powoda godziny ponadwymiarowe w Szkole Podstawowej w S., w okresie od 1 września 2012 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. z ustawowymi odsetkami za zwłokę oraz kwoty 1.061,46 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu powodowi kosztów używania pojazdu prywatnego dla celu dojazdów powoda do pracy do szkoły filialnej w B., w okresach od 1.09.2012 r. do 30.06.2013 r. i od 01.09.2013 r. do 30.06.2014 r. oraz zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że po czerwcu 2012 r. pozwany wbrew umowie o pracę określającym pensum powoda i posiadanym przez niego kwalifikacjom nauczyciela dyplomowanego narusza przepisy Karty Nauczyciela. W

szczegółności bez zgody powoda dokonywane były zmiany stanowiska pracy polegające na wyznaczaniu powodowi pracy wychowawcy w świetlicy w Szkole w S. lub wyznaczaniu mu lekcji w filii szkoły w B., tj. miejscowości do której nie ma połączenia publicznymi środkami lokomocji. W okresie objętym roszczeniem powód przepracował setki godzin ponadwymiarowych, za które otrzymał jedynie znikomą część należnego wynagrodzenia. Ponadto nie otrzymał zwrotu kosztów dojazdu do szkoły filialnej w B.. Powódka I. D. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego Szkoły Podstawowej im. H. S. z/s w S. kwoty 17.105,91 zł, w tym kwoty 16.579,36 zł tytułem zapłaty nieuregulowanego wynagrodzenia za przepracowane przez powódkę godziny ponadwymiarowe w Szkole Podstawowej w S. oraz w filii tej szkoły w B., w okresie od 1 września 2012 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. z ustawowymi odsetkami za zwłokę oraz kwoty 526,55 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu powodowi kosztów używania pojazdu prywatnego dla celu dojazdów powódki do pracy do szkoły filialnej w B., w okresie od 1.09.2013 r. do 30.06.2014 r. oraz zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że od początku 2012 r. pozwany wbrew umowie o pracę określającej pensum powódki i posiadanym przez nią kwalifikacjom nauczyciela dyplomowanego języka polskiego narusza przepisy Karty Nauczyciela. W szczególności pozwany bez zgody powódki dokonywał zmian stanowiska pracy w bibliotece w Szkole w S. lub wyznaczał jej lekcje w filii szkoły w B., tj. miejscowości do której nie ma połączenia publicznymi środkami lokomocji. Powódka w okresie objętym roszczeniem pozwu wypracowała łącznie 775 godzin ponadwymiarowych, za które otrzymała jedynie znikomą część należnego wynagrodzenia. Ponadto nie otrzymała zwrotu kosztów dojazdu do szkoły filialnej w B..

W odpowiedzi na pozwy pozwany wniosł o oddalenie powództw w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania sądowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że w 2007 r. na terenie gminy S. miała miejsce reorganizacja szkół, w efekcie której zlikwidowano wszystkie szkoły podstawowe, za wyjątkiem Szkoły Podstawowej w S., a następnie ze zlikwidowanych szkół utworzono szkoły filialne Szkoły Podstawowej w S.. Taką szkołą filialną nie mającą samodzielnego bytu, a stanowiącą integralną część Szkoły Podstawowej w S., jest m. in. Szkoła Filialna w B.. Przed reorganizacją szkół i przeniesieniem Szkoły Podstawowej w S. powód A. pracował w kilku innych szkołach, zamieniając je, a także łącząc etaty w różnych szkołach. Po zlikwidowaniu mniejszych szkół, nie było dla powoda wystarczającej liczby godzin w zakresie kwalifikacji powoda w placówce jaką jest Szkoła Podstawowa w S., dlatego powód uzupełniał etat, np. prowadzeniem zajęć komputerowych, do których nie miał wystarczających kwalifikacji. Gdy w szkole został zatrudniony nauczyciel posiadający takowe kwalifikacje, należało te dotychczasowe godziny powoda przydzielić temu nowemu nauczycielowi. W 2012 r. zmieniła się także podstawa programowa i nastąpiło zmniejszenie godzin muzyki, co również spowodowało uszczuplenie etatu powoda. Aby mógł on pracować co najmniej w pełnym etacie, zostały mu przydzielone godziny wychowawstwa w świetlicy. Powód miał realizować część godzin w Szkole Podstawowej w S., a część w Szkole Filialnej w B.. Mimo wyrażonego początkowo niezadowolenia z rozłożenia godzin w arkuszu organizacyjnym na rok 2012/2013, po rozmowie z dyrektorem powód podjął pracę w roku szkolnym 2012/2013 na etacie obejmującym godziny z muzyki, przyrody, zajęć w świetlicy. Sytuacja ta powtórzyła się w roku następnym. Odnośnie powódki D. pozwany wskazał, że przed przeniesieniem do Szkoły Podstawowej w S. powódka pracowała jako nauczyciel języka polskiego jak i w bibliotece. W szkole Podstawowej w S. bibliotekę utworzono natomiast dopiero w 2011 r. i to właśnie powódka była przewidywana jako osoba kompetentna do prowadzenia biblioteki. Powódce zależało na uzupełnieniu godzin w Szkole Podstawowej w S., albowiem z powodu urodzenia dziecka w (...) nie chciała dojeżdżać do Szkoły filialnej w B. i odmówiła z tego powodu przyjęcia dodatkowych godzin z języka polskiego w w/w szkole. Ponieważ w Szkole Podstawowej w S. nie było tyle wolnych godzin z języka polskiego, aby powódka mogła pracować na 18/18 etatu rozwiązaniem akceptowanym przez powódkę były godziny w bibliotece- zgodnie z jej kwalifikacjami. Powódka mimo wyrażanego początkowo niezadowolenia z rozłożenia godzin w arkuszu organizacyjnym na rok 2012/2013 po rozmowach z dyrektorem podjęła pracę w roku szkolnym w 2012/2013. Sytuacja powtórzyła się w roku następnym.

Sąd Rejonowy w Koninie połączył do wspólnego rozpoznania sprawy z powództwa J. A. (1) i z powództwa I. D. (1) i prowadził je pod sygn. IV P 301/14.

Wyrokiem z dnia 14.04.2015 r. sygn. akt IV P 301/14 Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie oddalił powództwo J. A. (1) i I. D. (1) oraz zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę po 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na podstawie następujących ustaleń faktycznych :

Powód J. A. (1) jest zatrudniony u pozwanego od 01 września 1990 r. na podstawie umowy o pracę, a od 01 września 1992 r. na podstawie aktu mianowania na stanowisku nauczyciela. Od 15.08.1998 r. do 23.08.2000 r. powód pełnił funkcję dyrektora w Szkole Podstawowej w Z.. Następnie od 01.09.2000 r. został przeniesiony do Szkoły Podstawowej w Ł. w wymiarze 13/18 etatu i w B. w wymiarze 5/18 etatu, a od 01.09.2003 r. został przeniesiony do Szkoły Podstawowej w S. w wymiarze 9/18 etatu. Rok później pracował w wymiarze 13/18 etatu w Szkole Podstawowej w S., 4/18 etatu w Szkole Podstawowej w B. i 1/18 etatu w gimnazjum w S.. Powód posiadał kwalifikacje do nauczania przyrody oraz muzyki. Do końca 2011 r. powód pracował w pełnym wymiarze pensum 18/18. Uczył muzyki, przyrody oraz prowadził zajęcia komputerowe celem uzupełnienia etatu. W związku z zatrudnieniem u pozwanego nauczyciela, który posiadał kwalifikacje do prowadzenia zajęć komputerowych, dotychczasowe godziny w tym zakresie zostały odebrane powodowi. Ponadto zmiana podstawy programowej w 2012 r. skutkowałą uszczupleniem etatu powoda w zakresie godzin z muzyki. Dlatego też dyrektor celem zapewnienia powodowi pensum 18/18 zaproponował poza godzinami z muzyki i przyrody godziny zajęć w świetlicy. Powód wyraził niezadowolenie z takiego rozłożenia godzin w arkuszu organizacyjnym na rok 2012/2013. Finalnie jednak, po rozmowach z dyrektorem przystąpił do jego realizacji. Sytuacja powtórzyła się w roku szkolnym 2013/2014.

Sąd I instancji ustalił, że powód w roku szkolnym 2012/2013 pracował w następującym wymiarze czasu pracy: 12/18 – muzyka i przyroda oraz 10/26 - świetlica. Natomiast w roku szkolnym 2013/2014 wymiar czasu pracy powoda wynosił 14/18- muzyka i przyroda oraz 8/26 świetlica. Miejszem wykonywania pracy była Szkoła Podstawowa w S. oraz jej szkoła filialna w B..

W przypadku powódki I. D. (1) Sąd Rejonowy przyjął, że jest zatrudniona u pozwanego na podstawie umowy o pracę od dnia 01.09.2007 r. na stanowisku nauczyciela. Uprzednio powódka była zatrudniona w Szkole Podstawowej w (...)od dnia 01.09.1993 r. Powódka posiadała kwalifikacje do nauczania języka polskiego oraz do prowadzenia biblioteki. Do końca 2011 r. powódka pracowała w wymiarze pensum 18/18 i uczyła języka polskiego w Szkole Podstawowej w S.. W związku z brakiem możliwości zapewnienia powódce wymaganych 18 godzin pensum w zakresie nauczania języka polskiego, dyrektor szkoły zaproponował godziny biblioteki. Powódka wyraziła niezadowolenie z takiego rozłożenia godzin w arkuszu organizacyjnym na rok 2012/2013. Finalnie jednak, po rozmowach z dyrektorem przystąpiła do jego realizacji. Sytuacja ta powtórzyła się w roku szkolnym 2013/2014. Sąd Rejonowy wskazał, że powódka w roku szkolnym 2012/2013 pracowała w następującym wymiarze czasu pracy: 15/18- język polski oraz 10/30- biblioteka. Pracę powódka świadczyła w Szkole Podstawowej w S.. W roku szkolnym 2013/2014 wymiar czasu pracy wynosił 7/18- język polski oraz 22/30 biblioteka. 6 godzin z 22 godzin biblioteki powódka realizowała w szkole filialnej w B..

Sąd I instancji podkreślił, że w 2007 r. nastąpiła reorganizacja szkół w gminie S.. Zostały zlikwidowane szkoły w B., Ł. i Z., a w ich miejsce powołano filie. Uchwałą Rady Gminy Nr VI/36/2007 z dnia 23.02.2007 r. utworzono z dniem 01.09.2007 r. Szkołę Filialną w B. należącą do Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w S.. Filie nie stanowiły odrębnych od Szkoły Podstawowej w S. placówek. Nie posiadały oddzielnej administracji- były zarządzane przez dyrektora SP w S.. W 2011 r. zostały zlikwidowane filie w Z. i Ł..

W tak ustalonym stanie faktycznym, w ocenie Sądu Rejonowego, roszczenia powodów nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z regulacjami ustawy z dnia 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela czas pracy nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie może przekraczać 40 godzin na tydzień (art. 42 ust. 1). Ustęp 3 powołanego przepisu wskazuje, że tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych

bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć ustala się, z zastrzeżeniem ust. 2a i 4a, według następujących norm:

- nauczyciele: przedszkoli specjalnych, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół specjalnych, liceów ogólnokształcących, przedmiotów teoretycznych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, w tym w szkołach specjalnych i szkolenia rzemieślnicze w schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych, przedmiotów teoretycznych na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, przedmiotów artystycznych i ogólnokształcących w szkołach artystycznych i innych placówkach kształcenia artystycznego - **18** godzin tygodniowo;
- nauczyciele - bibliotekarze bibliotek szkolnych - **30** godzin tygodniowo,
- wychowawcy świetlic szkolnych i półinternatów (z wyjątkiem wychowawców świetlic szkół specjalnych), świetlic i klubów środowiskowych, w tym: profilaktyczno-wychowawczych i terapeutycznych, wychowawcy młodzieżowych ośrodków socjoterapii - **26** godzin tygodniowo.

Definicja godziny ponadwymiarowej znajduje się w art. 35 ust. 2 cytowanej ustawy: przez godzinę ponadwymiarową rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych.

Zdaniem Sądu I instancji w przedmiotowej sprawie bezspornym był wymiar pensum, który obowiązywał powodów w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014, a także przydział godzin w tych latach. Powódka D. twierdziła, że każda godzina przepracowana ponad nauczycielskie pensum 18/18, mimo że realizowana jako praca w bibliotece, stanowiła godzinę ponadwymiarową. Również powód A. wywodził, że każda godzina przepracowana ponad pensum 18/18, a realizowana w ramach wychowawstwa w świetlicy także stanowi godzinę ponadwymiarową. Stanowiska tego nie podzielał Sąd Rejonowy wskazując iż kwestia godzin ponadwymiarowych była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego m.in. w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 07.03.1997 r., III ZP 6/67, OSNP 1997/19/373, Wokanda 1998/1/20, gdzie wskazano że nauczycielowi mianowanemu, którego w sposób sprzeczny z przepisem art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) przeniesiono do pracy na stanowisko wychowawcy w internacie, nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie za pracę świadczoną w obowiązującym go na tym stanowisku wymiarze czasu pracy.

W uzasadnieniu teże uchwały wyrażono pogląd, że w czasie wykonywania pracy nauczyciela, tak samo jak w okresie skierowania powoda, z naruszeniem art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela, do pełnienia funkcji wychowawcy w internacie, był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla tych stanowisk. Były to prace różnego rodzaju i z tego względu różny był wymiar czasu pracy. Liczba godzin zajęć w szkole przewidziana dla nauczyciela jest dlatego niższa, że jest on zobowiązany do wykonywania szeregu obowiązków poza zakładem pracy (w szczególności do przygotowania się do lekcji oraz do sprawdzania zadań domowych i szkolnych prac uczniów). Tego rodzaju obowiązki nie obciążają wychowawcy w internacie. Nie można zatem twierdzić, że wychowawca za godziny przepracowane ponad pensum nauczycielskie nabywa prawo do dodatkowego wynagrodzenia, i to w dodatku według stawek przewidzianych dla nauczycieli. Zdaniem Sądu Rejonowego powodowie wykonywali pracę w ramach pensum nauczycielskiego oraz bibliotekarskiego- w przypadku powódki i wychowawczego- w przypadku powoda. Dla każdego z tych stanowisk obowiązywał inny wymiar pensum. W żadnym wypadku wymiar ten dla każdego z poszczególnych stanowisk nie został przekroczony. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że powódka w spornym okresie pracowała w wymiarze 15/18 i 7/18 w zakresie nauczania języka polskiego oraz 10/30 i 22/30 w bibliotece. Powód z kolei 12/18, 14/18 jako nauczyciel muzyki i przyrody oraz 10/26 i 8/26 jako wychowawca świetlicy. W ocenie Sądu I instancji nie można więc uznać, że powodowie świadczyli pracę w godzinach ponadwymiarowych.

Sąd I instancji podkreślił, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy znaczenie ma też kwestia czy przydzielenie powodom godzin w ramach innego stanowiska pracy, wymagało ich zgody i czy takowa zgoda została przez pozwanego uzyskana. Zgodnie bowiem z treścią art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania może być przeniesiony na własną prośbę lub z urzędu za jego zgodą na inne stanowisko w tej samej lub innej szkole, w tej samej lub innej miejscowości, na takie same lub inne stanowisko. Sąd Rejonowy odwołał się do bogatego w

tym zakresie orzecznictwa, przytaczając poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16.07.2013 r., II PK 334/12, LEX nr 1353437 oraz wyroku z dnia 21.06.2011 r., III PK 80/10 LEX nr 1095944. Zdaniem Sądu Rejonowego powodowie zostali przeniesieni zatem na inne stanowisko pracy w ramach tej samej szkoły i wymagana była ich zgoda. Za brak takiej nie można, w ocenie Sądu I instancji, uznać pism, sprzeciwów zgłaszanych na posiedzeniach rady pedagogicznej w zakresie zapisów arkuszy organizacyjnych na poszczególne lata przez powodów. Sąd Rejonowy podkreślił, że powodowie wyrazili swoje niezadowolenie z powodu przydzielenia im godzin w bibliotece i godzin wychowawstwa w świetlicy, jest to bezsporne, jednak zaakceptowali ostatecznie nowe przydziały godzin i podjęli pracę w wyznaczonym zakresie. Poprzez przystąpienie do wykonywania nałożonych nań obowiązków zaakceptowali warunki zaproponowane przez dyrektora pozwanej.

W ocenie Sądu I instancji błędne były twierdzenia powodów, że Szkoła Filialna w B. stanowiła odrębną od pozwanego jednostkę organizacyjną. Sąd Rejonowy przyjął, że Szkoła Filialna w B. stanowiła jedynie jedno z miejsc wykonywania pracy w ramach tej samej szkoły, jako jednostki organizacyjnej i posiadała ten sam organ zarządzający, co pozwany. W związku z tym nie można uznać, że powodowie pracowali w dwóch odrębnych placówkach, że nastąpiło jakiegokolwiek oddelegowanie do pracy w innej szkole, w innej miejscowości. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało, by u pozwanej obowiązywały jakiegokolwiek regulacje nakładające na pozwanego obowiązek zwrotu kosztów dojazdu do miejsca pracy bowiem zarówno B. jak i S. stanowiły miejsce pracy powodów w ramach tej samej jednostki organizacyjnej.

Apelacją od wyroku złożyli powodowie I. D. (1) oraz J. A. (1), którzy zaskarżyli orzeczenie w całości zarzucając :

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 18 ust. 1 ustawy Karty Nauczyciela z dnia 10.01.2014 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 191 z późn.zm) poprzez jego błędną wykładnię i niezastosowanie w sytuacji, gdy powodowie zostali przeniesieni przez pozwaną na inne stanowisko pracy w ramach tej szkoły bez ich zgody, a taka zgoda sformułowana na piśmie w sposób niebudzący wątpliwości winna być wyrażona;
2. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie : art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ocenę zgromadzonego materiału dowodowego wbrew zasadom logicznego rozumowania i zasadom doświadczenia życiowego, co w konsekwencji spowodowało błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę niniejszego orzeczenia;
3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę w/w wyroku polegający na bezpodstawnym uznaniu, iż :
 - powodowie nie świadczyli pracy w godzinach ponadwymiarowych mimo, iż pensum wynikające z umowy o pracę (18/18) zostało przekroczone, za które powodowie nie otrzymali zapłaty;
 - powodowie przystępując do pracy na „nowych” stanowiskach zaakceptowali nowe warunki pracy, mimo iż zgoda nie mogła być domniemana i musiała być wyrażona na piśmie.

W oparciu o powyższe zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie zgodnie z pozwami, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu według norm przepisanych za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Ponadto zgłoszony został wniosek dowodowy o przesłuchanie w charakterze zeznań świadków E. Z., D. U. oraz zwrócenie się do Organizacji (...) o nadesłanie korespondencji prowadzonej przez tą organizację ze Szkołą odnośnie zmian dokonanych w warunkach zatrudnienia powodów na okoliczność świadczenia przez powodów pracy w godzinach ponadwymiarowych, braku akceptacji „nowych” warunków pracy przez powodów, podejmowanych rozmowach przez (...) i kierowanych przez powodów pismach oraz statusu prawnego i organizacyjnego Szkoły Filialnej w B..

W uzasadnieniu apelacji podkreślono konieczność uzyskania pisemnej zgody od powodów na powierzenie im nowych obowiązków i większej liczby godzin, co w przedmiotowej sprawie nie nastąpiło, przede wszystkim zwrócono uwagę, że Sąd błędnie ustalił, że powodowie nie świadczyli pracy w godzinach ponadwymiarowych, mimo iż pensum wynikające z umowy o pracę (18/18) zostało przekroczone, za które powodowie nie otrzymali zapłaty. Podkreślono, że w ciągu dwóch lat powód J. A. realizował tygodniowo 22 pensum dydaktyczno – wychowawcze, a zapłatę otrzymywał za 18 godzin jak w umowie o pracę, w sytuacji w której wypracował 4 godziny ponad wymiarowe pensum. Również powódka I. D., która łącznie (godziny dydaktyczne oraz w bibliotece) tygodniowo przepracowała 25 godzin (w roku szkolnym 2012/2013) oraz 29 godzin (w roku szkolnym 2013/2014), a więc 7 oraz 11 godzin tygodniowo ponad pensum określone w umowie o pracę. Podkreślono przy tym, że w od 1.09.2014 r. powódka ma określone pensum 18/18 oraz ma przydzielone też 4 godziny tygodniowo biblioteki. Łącznie wypracowuje 22 godziny, ale otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie za wypracowane 3 godziny nadliczbowe, które wykraczają poza pensum 18/18 określone w umowie i fakt ten niewątpliwie potwierdza, iż za poprzednie okresy również należy się zapłata zaległego wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje :

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Skarżący stawiają Sądowi Rejonowemu zarzuty naruszenia prawa materialnego oraz procesowego. W pierwszym rzędzie należało się odnieść do zarzutu naruszenia przepisu prawa procesowego, gdyż rozważania w przedmiocie zastosowania właściwej normy prawa materialnego mogą być czynione tylko na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego sprawy. Zarzut naruszenia przepisów postępowania dotyczył przekroczenia przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów tj. art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu odwoławczego zasady z art. 233 § 1 k.p.c. nie zostały w przedmiotowej sprawie naruszone, gdyż ocena zgromadzonego materiału dowodowego i poczynione na jej podstawie ustalenia faktyczne zostały dokonane przez Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy. Brak jest podstaw do podzielenia stanowiska apelujących co do ich nieprawidłowości. Ustalenia te Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne. Skarżący przedstawili w apelacji okoliczności, które ich zdaniem wskazują na nieprawidłową, dowolną ocenę dowodów Sądu I instancji, jednakże apelacja jest jedynie polemiką z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi i rozstrzygnięciem Sądu I instancji. Polemiką prezentującą wyobrażenie skarżących o stanie faktycznym abstrahując od materiału dowodowego zebranego w sprawie, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było prawo powodów do wypłaty wynagrodzenia za ich zdaniem przepracowane godziny ponadwymiarowe oraz zwrot kosztów używania pojazdu prywatnego dla celów dojazdów powodów do pracy do szkoły filialnej w B.. Dla rozstrzygnięcia pierwszej kwestii wymagane było odniesienie się do przepisów ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U.2014.191) regulujących kwestię wymiaru czasu pracy nauczycieli.

Sąd Rejonowy prawidłowo przywołał treść art. 42 tejże ustawy, w szczególności mający zastosowanie w niniejszej sprawie przepis art. 42 ust. 3 ustawy. Odnosząc brzmienie tego przepisu do zajmowanych przez powodów stanowisk pracy w spornym okresie 2012/2013 oraz 2013/2014 uznać należało, że tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć ustala się, z zastrzeżeniem ust. 2a i 4a, według następujących norm : 18 godzin (lp. 3 tabeli) oraz 26 godzin (lp. 6 – w przypadku powoda J. A. z uwagi na stanowisko wychowawcy w świetlicy) oraz 30 godzin (lp.10 – w przypadku powódki I. D. z uwagi na pracę w bibliotece). Powyższe godziny powinny więc stanowić punkt wyjścia do oceny czy powodowie rzeczywiście pracowali w godzinach ponadwymiarowych. Zgodnie bowiem z art. 35 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela przez godzinę ponadwymiarową rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych. Innymi słowy godzina ponadwymiarowa to w przypadku nauczycieli godzina przepracowana powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć określonych w art. 42 ust. 3 ustawy. Taka regulacja oznacza więc, że dopiero po przekroczeniu wskazanych godzin, powodowie nabyliby prawo do wnioskowanego świadczenia. Sąd Rejonowy na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych

powodów, prawidłowo ustalił jaki był wymiar ich i jedynie z uwagi na treść apelacji oraz przyjętego tam sposobu obliczania godzin ponadwymiarowych przypomnieć należy, że w okresie 2012/2013 powód J. A. pracował na stanowisku nauczyciela przedmiotów muzyki i przyrody w wymiarze 12/18, a w wymiarze 10/26 pracował jako wychowawca w świetlicy szkolnej. W kolejnym roku szkolnym wymiary czasu pracy powoda wynosiły odpowiednio 14/18 oraz 8/26. Odnośnie powódki I. D. to jej wymiar pracy w roku szkolnym 2012/2013 wynosił 15/18 jako nauczyciel języka polskiego oraz 10/30 jako nauczyciel w bibliotece szkolnej.

W następnym roku wynosiły one odpowiednio 7/18 oraz 22/30. Bezsprzeczne jest, że powodów obowiązywał wymiar pensum wynoszący 18/18, który był związany z wykonywaną przez nich pracą nauczycieli określoną pod lp. 3 tabeli do art. 42 ustawy. W latach 2012/2013 oraz 2013/2014 nie został on przekroczony skoro wynosił 12/18 i 14/18 dla J. A. oraz 15/18 i 7/18 dla I. D.. Nauczyciel mianowany według przepisów ustawy Karty Nauczyciela powinien być zatrudniony w pełnym wymiarze, co powoduje konieczność zapewnienia mu zatrudnienia takim właśnie wymiarze. Aby więc zadośćuczynić temu obowiązkowi pozwana zdecydowała się w przypadku powodów na tzw. etat łączony z pracą wychowawcy w świetlicy oraz w bibliotece. Również powierzone im prace na tych ostatnich stanowiskach nie przekraczały obowiązujących na nich wymiarów tygodniowych godzin, skoro wynosiły one w przypadku J. A. 10/26 oraz 8/26, a w przypadku powódki I. D. 10/30 i 22/30. Zaprezentowane w apelacji wyliczenie oparte na założeniu, że skoro powodów obowiązywało wynikające z umowy o pracę pensum wynoszące 18 godzin to wykonywane przez nich prace jako wychowawca w świetlicy oraz w bibliotece przekraczające powyższy wymiar stanowiły godziny ponadwymiarowe słusznie nie uzyskało akceptacji Sądu Rejonowego. Sąd Okręgowy podziela w tej mierze zaprezentowane już przez Sąd Rejonowy stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 7 marca 1997 r. (III ZP 6/97, OSNP 1997/19/373). Należy bowiem zauważyć, że wspomniany wymiar pensum odnosi się jedynie do wymienionej w art. 42 ust. 3 pracy nauczyciela na stanowisku i szkołach szczegółowo wymienionych w tabeli do tego artykułu pod lp. 3. Natomiast w przypadku powodów w spornych okresach ich wymiar czasu pracy na tym stanowisku był niższy i celem zapewnienia im pełnego etatu zapewniono im dodatkowe godziny świadczenia pracy na innych stanowiskach z innym tygodniowym wymiarem obowiązków. Pracując bowiem jedynie jako nauczyciele nie mogli liczyć na pełne godziny w ramach pensum nauczycielskiego. Wprawdzie łączna ilość godzin świadczonej pracy na różnych stanowiskach była faktycznie wyższa niż obowiązujące ich pensum, to jednakże nie przekraczało ono obowiązującego nauczyciela 40 tygodniowego czasu pracy. Sąd zauważa również, że powodowie otrzymywali wynagrodzenia odpowiadające wymiarowi czasu pracy jako nauczyciel przedmiotów oraz za pracę w świetlicy czy bibliotece. Łączna kwota wynagrodzenia otrzymywanego przez powodów w zmienionym czasie pracy była i tak wyższa niż wysokość wynagrodzenia, która przysługiwała powodom, gdy pracowali w wymiarze pensum wynoszącym 18/18. Do dnia 1.09.2014 r. wynagrodzenie powódki w 2014 r. wynosiło łącznie 4796,72 zł, natomiast przy pensum wynoszącym 18/18 godzin powódka otrzymuje miesięczne wynagrodzenie wynoszące 4276,13 złotych. Analogiczna sytuacja występuje w przypadku powoda, który będąc zatrudniony w 2012 r. z pensum wynoszącym 18/18 otrzymywał miesięczne wynagrodzenie wynoszące 4.118,15 złotych. Natomiast po zmianie i powierzeniu pracy w świetlicy otrzymywał łącznie 4492,76 zł (od 1.09.2012 r.) oraz 4403,14 zł (od 1.09.2013 r.). Brak jest podstaw do przyjęcia, aby powodowie wykonywali pracę w godzinach ponadwymiarowych rodzących prawo do dodatkowego wynagrodzenia, skoro na żadnym z powierzonych stanowisk ich wymiar czasu pracy nie przekraczał obowiązujących na tych stanowiskach tygodniowych norm czasu pracy. Inaczej należałoby ocenić sytuację, w której powodom przy faktycznej ilości godzin odpowiadającej obowiązującemu im pensum 18/18 powierzono dodatkowe obowiązki nauczyciela o którym mowa w lp. 3 tabeli do art. 42 ust. 3 ustawy. Wówczas istniałyby rzeczywiste podstawy, do stwierdzenia, że doszło do naruszenia obowiązującego ich pensum i świadczone wówczas godziny byłyby godzinami ponadwymiarowymi.

Apelujący sformułowali również zarzut odnoszący się do braku wymaganej przez art. 18 ustawy, zgody na przeniesienie na inne stanowisko pracy. Wbrew twierdzeniom apelujących, Sąd Rejonowy także i w tym zakresie poczynił prawidłowe ustalenia. Sąd I instancji jednoznacznie dał wyraz temu, że w przypadku powodów doszło do zmiany ich stanowiska pracy w myśl powyższego przepisu i zachodziła wobec tego konieczność uzyskania ich zgody na tego rodzaju zmianę. Stanowisko Sądu Rejonowego jest przy tym zbieżne z powołanym w uzasadnieniu orzeczeniem Sądu Najwyższego z 16.07.2013 r. (sygn. II PK 334/12) a także wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 1.01.1998 r., (I PKN

217/98, OSNP 1999/15/479) w którym stwierdzono, że art. 18 ustawy należy interpretować zgodnie z art. 42 Karty. Przepis ten dotyczy tygodniowego wymiaru zajęć, który odnosi do poszczególnych stanowisk pracy. W przepisie tym wyróżnia się stanowiska nauczycielskie w różnych typach (rodzajach) szkół, np. nauczyciele przedszkoli, szkół podstawowych, kolegiów nauczycielskich, praktycznej nauki zawodu, wychowawcy w świetlicach i internatach itp. Przeniesienie z jednej do drugiej z kategorii stanowisk wymienionych w tym przepisie jest przeniesieniem na inne stanowisko w rozumieniu art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela. Nie istnieje więc, jak wskazują apelujący, sprzeczność pomiędzy powyższymi poglądami Sądu Najwyższego, a stanowiskiem Sądu Rejonowego. Odrębną kwestią pozostaje forma w jakiej powinna być ona udzielona i Sąd Okręgowy nie podziela kategorycznego warunku o jedynie dopuszczalnej w tym przypadku pisemnej zgodzie. Powołany przepis takiego warunku nie stawia i zdaniem Sądu Okręgowego, nie jest wykluczonym udzielenie takiej zgody ustnie w sposób wyraźny lub też dorozumiany, tak jak to miało miejsce w przypadku powodów, a więc poprzez przystąpienie do świadczenia pracy według nowych zasad. Powodowie uznając, że nastąpiło w tym zakresie naruszenie przepisów mogli odmówić przyjęcia zaproponowanych zmienionych zasad, co wiązałoby się z dokonaniem wobec nich wypowiedzenia zmieniającego co do którego mogliby się odwołać i wnosić o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach. Nadto jak słusznie podała pozwana kwestia zgody nie była przedmiotem sporu, który odnosił się do roszczenia o wynagrodzenie za przepracowane godziny ponadwymiarowe oraz zwrot kosztów używania pojazdu prywatnego do dojazdu do szkoły filialnej w B.. Odnosnie tego ostatniego roszczenia to wprawdzie apelujący nie sformułowali w tej mierze żadnych szczegółowych zarzutów, jednak mając na względzie, iż zaskarżyli wyrok w całości, Sąd dokonał kontroli zaskarżonego orzeczenia również pod kątem prawidłowości oddalenia powództwa również i w tym zakresie. Zgodnie bowiem z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd II instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, przy czym postępowanie odwoławcze nie jest tylko postępowaniem kontrolnym, ale i merytorycznym ponownym osądzeniem sprawy, opartym na możliwości czynienia przez Sąd II instancji własnych i samoistnych ustaleń, a tym samym „naprawie” wszelkich wadliwości popełnionych przez Sąd I instancji (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r. III CSK 128/05 OSNC 2006/11/191). Ponadto mając na uwadze treść art. 382 k.p.c. sąd odwoławczy ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów. Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez I instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Sąd odwoławczy uznał, że również i w tej części postępowanie prowadzone przez Sąd Rejonowy było prawidłowe. Należy w tym miejscu wskazać, że przepisy Karty Nauczyciela nie przewidują regulacji odnoszącej się do kwestii zwrotu kosztów dojazdu związanych z wykonywaniem przez nauczyciela jego obowiązków pracowniczych poza stałym miejscem pracy oraz rozliczeń wykorzystywania pojazdów prywatnych do celów służbowych. W związku z powyższym w tym zakresie, na podstawie art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela, zastosowanie mają odpowiednie przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy. Na podstawie art. 77⁵ § 1 k.p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadania służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Na podstawie delegacji zawartej w art. 77⁵ § 2 k.p. obowiązuje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. 2013.167). Mając na uwadze treść uchwały nr VI/36/2007 z dnia 23.02.2007 r., zeznania świadka W. M. oraz dyrektora pozwanej szkoły, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że na skutek procesu likwidacji szkół w tym m.in. w B., na ich miejsce zostały utworzone placówki będące filiami Szkoły Podstawowej w S., które nie były jednakże odrębnymi jednostkami organizacyjnymi i nie posiadały samodzielnego bytu. Miejsce pracy powodów określone jako Szkoła Podstawowa w S., obejmowało więc także szkołę w B., a zatem w tym przypadku nie doszło zmiany miejsca pracy rodzącej po stronie pozwanej dokonanie powodom zwrotu żądanych kosztów dojazdów.

Sąd na podstawie art. 381 k.p.c. pominął zgłoszone w apelacji wnioski dowodowe. W ocenie Sądu strony mogły te dowody powołać w postępowaniu przed Sądem I instancji, nic nie stało temu na przeszkodzie. Niemniej jednak

podkreślić należy, iż okoliczności na które miały zostać przeprowadzone dowody nie miały ostatecznie znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem odnoszą się one do kwestii, które wynikają z wcześniej przedłożonych dowodów i prawidłowej ich oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy i nie zachodziła konieczność uzupełniania postępowania dowodowego o zgłoszone dowody.

Mając na uwadze powyższe na mocy art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. oraz § 2, § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.461).

SSO Jadwiga Święcicka SSO Elżbieta Majewska SSO Anna Walczak-Sarnowska